

RECOMANEM

Materials i recursos d'interès recomanats per l'ICIP

Projecte

“Covert Drone War”

The Bureau of Investigative Journalism és una ONG britànica amb la ferma creença que el periodisme ha d'actuar en benefici de la societat. És per això que tenen un projecte anomenat “Covert Drone War” dedicat a la investigació dels atacs amb *drones* armats perpetrats pels Estats Units al Pakistan, el Iemen i Somàlia. En el seu web, l'organització recull les notícies relacionades amb les operacions amb *drones* en aquests països, així com històries personals de víctimes i testimonis d'aquests atacs.

Com a element de denúncia, el projecte té un apartat específic en que comptabilitza el nombre d'atacs llançats en aquests països, el nombre de víctimes mortals (globals, civils i nens) i el nombre de ferits. D'aquesta manera, segons les dades d'aquesta ONG, veiem com només al Pakistan, entre els anys 2004 i 2013, els Estats Units han llançat 381 atacs (la pràctica majoria sota la presidència de Barack Obama) amb aquestes conseqüències: entre 2.500 i 3.600 morts, dels quals prop d'un miler eren civils i, d'aquests, 200 eren nens. Els ferits estarien en una forquilla d'entre 1.100 i 1.500.

Al Iemen, entre els anys 2002 i 2013, els Estats Units han confirmat prop de 70 atacs però The Bureau of Investigative Journalism calcula que n'hi podria haver un centenar més, amb centenars de morts i de ferits. Per últim, les dades referents a Somàlia se centren entre els anys 2007 i 2013. En aquest país s'han produït, segons la mateixa font, una desena d'atacs, i podrien haver mort fins a una trentena de persones.

Sens dubte, un recompte útil per poder valorar la magnitud de l'amenaça que suposen els *drones*, vista l'opacitat amb que es porten avui en dia aquestes pràctiques i les seves conseqüències amb la premissa de la guerra global contra el terrorisme.

Documental

Drone Wars

“*Drone Wars*” és una sèrie de tres documentals sobre les implicacions d'aquesta arma de guerra realitzada per Alternate Focus, un grup audiovisual independent i sense ànim de lucre que treballa per donar una visió del Pròxim Orient “diferent” a la transmesa pels Estats Units a la seva opinió pública.

La primera part del documental, titulada “The drone landscape”, ens dóna una visió general de l'ús que fan els Estats Units dels avions no tripulats a diversos països, sobretot al Pakistan, concretament a la zona del Waziristan. A través d'entrevistes a acadèmics, activistes o membre del Congrés nord-americà, el documental reflexiona sobre l'objectiu dels atacs amb *drones* i les seves conseqüències.

La segona part, “The drone economy”, se centra en les implicacions econòmiques de la guerra amb *drones*. El documental visita, per exemple, la localitat de Poway, a San Diego, Califòrnia, on 4.000 persones treballen per General Atomics, el contractista que fabrica el model d'avió Predator, i aborda els lligams entre la indústria de defensa nord-americana i la classe política.

Per últim, la tercera part del documental, “The drone morality”, es pregunta a qui recau la responsabilitat ètica i legal dels atacs amb avions no tripulats i posa sobre la taula el debat de com aquestes armes poden canviar la percepció i la manera de fer la guerra.

Llibre

A short history of nuclear folly

Herzog, Rudolph. *A short history of nuclear folly. Mad scientists dithering nazis, lost nukes, and catastrophic cover-ups*. Melville House 2012.

Estem davant un llibre sobre el perill nuclear que no parla d'Hiroshima, ni de Nagasaki, ni de Txernòbil, ni de la crisi dels míssils de Cuba, ni de Fukushima. I, tot i així, posa els

pèls de punta. Cada capítol es concentra en un tipus de bogeries que són (inexplicablement) poc conegudes. Entre elles, el destí i l'evolució professional després de la Segona Guerra Mundial dels científics alemanys que havien treballat en projectes nuclears... i que malgrat tenir la capacitat per fer-ho, en època de Hitler van decidir no construir la bomba atòmica. De les més esgarrifoses són, sens dubte, les idees per adaptar les armes nuclears a l'enginyeria civil, com la construcció d'un segon Canal de Panamà mitjançant l'ús de 300 bombes nuclears. Per a aquest tipus de projectes s'han dut a terme una gran quantitat d'assajos d'explosions nuclears... Algú sap d'on ve l'etimologia de la paraula biquini?

No podien faltar en aquesta obra accidents com el de Palomares, entre molts altres. O situacions difícilment explicables, com el fet que desenes de les persones que van participar a la mateixa pel·lícula morissin de càncer a primerenca edat. Un d'ells, John Wayne, als 46 anys. I què pensar en saber que durant la Guerra Freda es van perdre fins a 40 armes nuclears?... Com desconegut és també el parador d'un reactor nuclear que estava instal·lat a la serralada de l'Himàlaia. Construït per un clarividenc missioner, hi ha al Congo un altre reactor abandonat al qual han robat el seu combustible, basat en urani... mentre un espavilat cirurgià implantava plutoni al cor d'alguns pacients. Actualment, i malgrat la campanya internacional per prohibir-les, les armes nuclears segueixen estenent-se pel planeta.

Però el més preocupant d'aquest llibre és que sembla ser només la punta de l'iceberg. Quants capítols més quedaran per escriure?

Documental

“Aquí nos vamos a quedar”

Camperols afectats pels cultius de soja transgènica a Argentina o per les extraccions de minerals a Ciudad Bolívar de Colòmbia; un poble sencer – Temacapulin, a Mèxic- amenaçat d'inundacions per les extraccions d'aigua d'una important constructora espanyola; nòmades tibetans perseguits pel govern xinès perquè abandonin terres i ramats; o comunitats enfrontades per l'explotació del delta del riu Tana de Kènia... Són tots ells exemples d'injustícies ambientals, víctimes d'una desigual distribució dels recursos naturals, i protagonistes del documental *Aquí nos vamos a quedar*, produït pel

Laboratori Multimèdia de Conflictes Ambientals de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA).

A través de testimonis directes i de la veu d'activistes i acadèmics, el documental fa pedagogia sobre què és la justícia ambiental - l'equitat de l'ús raonable dels recursos naturals- i assenyala quatre aspectes essencials per gaudir d'aquesta justícia: una distribució equitativa de la riquesa que ens ofereix la naturalesa, el reconeixement de les comunitats locals, la seva participació en la presa de decisions i la capacitat per mobilitzar-se i fer-se sentir.

Aquí nos vamos a quedar és un bon treball de denúncia a partir de vivències concretes i alhora de reivindicació de la lluita social, ja que se'ns recorda que gràcies a les mobilitzacions ciutadanes s'han guanyat batalles importants, com la dels camperols del Páramo El Almorzadero de Colòmbia o dels mateixos habitants de Temacapulin de Mèxic. Exemples que han de donar esperances a altres comunitats amenaçades per interessos econòmics difícils de defensar.

© Generalitat de Catalunya